

مصائب زنان مرزنشین؛ نبود شغل برای زنان تحصیل‌کرده + عدم حمایت از کارگران فصلی

زن

14 تیر 1402

زندگی در مناطق مرزی برای مرزنشینان اغلب با مشکلاتی همچون عبور گروه‌های قاچاقچی، حضور دسته‌های بزرگ پناهجویان، دوری از مناطق مرکزی و کمبود امکانات، عدم دسترسی به شغل مناسب و... همراه است و البته زنان در این مناطق با مشکلات و سختی‌های بیشتری از جمله ترک تحصیل، خرده فرهنگ‌های قومی و قبیله‌ای و... مواجه هستند.

در همین رابطه چندی پیش بانوان فرهیخته حوزوی اهل سنت در نشستی با عنوان «زن، تکلیف اجتماعی، تمدن نوبت اسلامی» حضور یافتند که در حاشیه آن با تعدادی از این زنان درخصوص مشکلات و آسیب‌هایی که در مناطق مرزی زنان با آن مواجه هستند، گفت‌وگو کردیم.

بسیاری از بانوان تحصیل‌کرده در حاشیه هستند

«سکینه نارویی» مدیرحوزه علمیه خواهران و کارشناس آسیب‌های اجتماعی در بحث طلاق و [خانواده](#) درباره بیشترین مشکلات زنان در استان سیستان و بلوچستان به ایلنا می‌گوید: «بانوان سیستان و بلوچستان محدودیت‌های زیادی دارند که در اجتماع هم به آن توجه نمی‌شود.

اینکه بانوان حق داشتن پست و مقامی در این استان ندارند، جای تأمل دارد. بسیاری از بانوان توانمند در این استان حضور دارند که می‌توانند در موقعیت‌های مختلف نقش آفرین باشند، اما بر خلاف توصیه‌های رهبر معظم انقلاب و توجه ویژه ایشان به بانوان، بسیاری از بانوان سیستان و بلوچستان در حاشیه هستند و ما از مسئولان می‌خواهیم که به شایسته سالاری فارغ از جنسیت توجه کنند.»

وی ادامه می‌دهد: «مشکلاتی که بانوان را در منطقه ما بیش از همه موارد تهدید می‌کند، این است که بانوان و تحصیلات بانوان مورد اهمیت قرار نمی‌گیرد. وقتی یک خانم تحصیل کرده است هیچ کمکی برای ایجاد شغل به این زن نمی‌شود و بیشترین پست‌های مدیریتی در استان ما به مردان اختصاص داده می‌شود و به شایسته سالاری و توانمندی زنان توجه نمی‌شود.»

این کارشناس آسیب‌های اجتماعی استان سیستان و بلوچستان خاطرنشان می‌کند: «بیشتر زنان به دلیل اینکه تحصیلات داشته اما شغلی ندارند، ناامید می‌شوند و بیشتر خانه‌نشین می‌شوند و کمتر زنی وارد جامعه می‌شود. حتی سوزن دوزی زنان بلوچ اگر پشتیبانی و بیمه می‌شد، اقتصاد خانواده‌ها بهتر می‌شد، اما با اینکه سوزن دوزی ملی هم شده است باز هم توجهی که باید به زنانی که کار سوزن دوزی

انجام می‌دهند، نمی‌شود.»

نارویی با اشاره به دیگر آسیب‌های این منطقه تصریح می‌کند: «از دیگر آسیب‌های این منطقه ازدواج‌های تحمیلی است گاهی اوقات در خانواده‌هایی که با مشکلات اقتصادی همراه هستند دختران کوچک را به مردان با سنین بالا می‌دهند. آمار دانش آموزان بازمانده از تحصیل در استان سیستان و بلوچستان بالاست، همچنین با کمبود ۱۷ هزار کلاس آموزشی در این استان مواجه هستیم.»

وی با اشاره به وجود تورم و بیکاری در استان و فشاری که این مسائل به مردم تحمیل می‌کند و همچنین نوسانات قیمت اجناس گفت: «در بلوچستان هرکسی برای خودش یک قیمتی می‌گذارد و نظارتی از سازمان‌های مربوطه در این زمینه انجام نمی‌شود.»

نارویی تصریح می‌کند: «همچنین معلم از دیگر استان‌ها برای ما می‌آورند، در حالی که معلم باید بومی بوده و با منطقه آشنا باشد. مهمترین موضوع در جامعه آموزش است و اگر توسعه و پیشرفت در بلوچستان آمار پایینی دارد به دلیل کم‌توجهی مدیرانی است که در این منطقه حضور دارند. مدیران ناکارآمد باعث بروز مشکلات در منطقه ما شده‌اند که بانوان قربانیان اصلی این جامعه هستند.»

مشکلات زنان در مناطق مختلف مرزی متفاوت است و در این میان زنانی که با تلاش فراوان در این مناطق موفق به ادامه تحصیل شده‌اند، نمی‌توانند در منطقه خودشان شغل و کار مناسب داشته باشند و مجبور به مهاجرت به شهرهای بزرگ مراکز استان‌ها هستند.

مهاجرت زنان تحصیلکرده از نقاط مرزی به مراکز استان‌ها و شهرهای بزرگ

«لیلا حسینی» مدرس دانشگاه و مدرس حوزه علمیه کرمانشاه در این باره به ایلنا می‌گوید: «متأسفانه از زنان نخبه در پست‌های کلیدی در استان و شهرستان کمتر استفاده می‌شود و این عدم استفاده از زنان نخبه بسیار مورد توجه قرار گرفته و ابزاری شده است برای افرادی که در مقابل جمهوری اسلامی فعالیت می‌کنند.»

وی ادامه می‌دهد: «این موضوع باعث مهاجرت زنان تحصیل کرده به شهرهای بزرگ و مراکز استان‌ها نیز می‌شود، چراکه اکثر استخدام‌هایی که در منطقه اورامانات می‌شود با جنسیت مرد است مگر در آموزش و پرورش که در حد محدودی از زنان استفاده می‌شود.»

این مدرس دانشگاه درباره سایر آسیب‌های اجتماعی در منطقه اورامانات می‌گوید: «در مورد آسیب‌های اجتماعی در منطقه اورامانات استان کرمانشاه به دلیل جو مذهبی که در منطقه وجود دارد، کم است. البته مسئله طلاق یکی از موضوعاتی است که ما با آن مواجه هستیم که آن هم ریشه‌های اقتصادی دارد.»

وی ادامه می‌دهد: «محرومیت از تحصیل در حال حاضر در منطقه ما پررنگ نیست. اما اگر کودک همسری را ازدواج دختران کمتر از ۱۸ سال در نظر بگیریم در منطقه ما وجود دارد که در بسیاری از موارد مختوم به **طلاق** می‌شود البته همانطور که گفتم وضعیت بهتر شده است و آسیب‌هایی مانند محرومیت از تحصیل و کودک همسری در سنین پایین بسیار کمتر شده است که البته باید به نقش نهضت سوادآموزی در تحصیل زنان و دختران بازمانده از تحصیل اشاره کنم که بسیار کارساز بوده است.»

یکی دیگر از موضوعاتی که زنان در برخی از مناطق با آن مواجه هستند، این است که دختران به دلیل تعصبات قومی و قبیله‌ای و مسائل فرهنگی اجازه تحصیل در شهرهای اطراف محل سکونت خود را نداشته و با توجه به نبود مراکز آموزشی در برخی از مناطق دور افتاده و روستایی مجبور به ترک تحصیل می‌شوند.

ازدواج در سنین پایین به صورت عشیره‌ای و طایفه‌ای بیشتر انجام می‌شود

ثریا نهابی مدیرحوزه علمیه خواهران در شهرستان اشنویه در این باره می‌گوید: «برای بهبود وضعیت و رفع مشکلات و آسیب‌های اجتماعی اولین زیربنای ما موضوعات آموزش و پرورش است. اما هنوز هم فرهنگ مردسالاری در برخی از مناطق حاکم است و زن قدرت اختیار از خود را ندارد به ویژه در روستاهای صعب العبور نبود مراکز آموزش مشکلات بسیاری را ایجاد کرده است چراکه به دلیل تعصبات و مسائل فرهنگی که وجود دارد به دختران اجازه داده نمی‌شود برای تحصیل به سایر شهرهای اطراف بروند البته گروه‌های جهادی در این زمینه فعالیت می‌کنند اما به نظرم کافی نیست.»

وی با اشاره به سایر مشکلات زنان در این مناطق تصریح می‌کند: «ما در این منطقه با موضوعاتی مانند ازدواج در سنین پایین که به صورت عشیره‌ای و طایفه‌ای بیشتر انجام می‌شود، مواجه هستیم. همچنین از دیگر مشکلات ما در این مناطق مشکل در ندادن سهم الارث به زنان، طلاق و خودکشی است.»

همچنین با توجه به اینکه شهرستان‌های ما در مناطق صفر مرزی هستند هرچند فعالیت‌های کشاورزی و دامداری صورت می‌گیرد اما جوابگوی نیاز خانواده نیست و کارگران فصلی زن هیچ حمایتی نمی‌شوند و از بیمه برخوردار نیستند.»

نهابی با اشاره به مشکلات زنان سرپرست خانوار خاطرنشان می‌کند: «زنان سرپرست خانوار با مشکلات متعددی مواجه هستند و مجبور هستند مشاغل سخت و طاقت فرسا و یا مشاغلی که با شان آنها تناسبی ندارد را انجام دهند. همچنین زنانی که همسرانشان در زندان هستند با مشکل تامین هزینه مسکن و هزینه‌های زندگی مواجه هستند و افزایش اجاره مسکن مشکلات زیادی را برای زنان سرپرست خانوار ایجاد کرده است.»

ما امیدواریم مسئولان نگاه ویژه‌تری را به مناطق مرزی و محروم کشور داشته باشند تا شاهد کاهش این مشکلات و آسیب‌ها در مناطق مرزی باشیم.»

منبع: ایلنا